

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра менеджменту та публічного адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувач кафедри, к.е.н., доцент

Світлана ПЛОТНІЧЕНКО

« 31 » серпня _____ 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Державне та регіональне управління»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр»
зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» за ОПП Туризм
(на основі ОКР «Бакалавр»)
факультет економіки та бізнесу

2023 – 2024 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Державне та регіональне управління» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» за ОПП Туризм на (основі ОКР «Бакалавр») . – Запоріжжя, ТДАТУ – 17 с.

Розробник: Вороніна Юлія Євгенівна, к.е.н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту та публічного адміністрування

Протокол №1 від «31» серпня 2023 року

Завідувач кафедри менеджменту та публічного адміністрування

К.е.н., доцент Світлана ПЛОТНІЧЕНКО

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» за ОПП Туризм (на основі ОКР «Бакалавр»)

Протокол №1 від «02» вересня 2023 року

Голова, к.н.держ.упрв., доцент Юлія ВОРОНІНА

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 5	Галузь знань <u>24 «Сфера обслуговування»</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 150 годин	Спеціальність 242 «Туризм»	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		M2	1-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 3 год. самостійна робота студента – 6 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Магістр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	20 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	20 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	50 год.
		Форма контролю: Екзамен	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу - основною метою викладання навчальної дисципліни «Державне та регіональне управління» є поетапне формування у студентів сучасного мислення та спеціальних знань у галузі управління на національному та регіональному рівнях; набуття умінь та формування компетентностей, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень органів державної влади і місцевого самоврядування.

Завдання курсу:

– здійснення аналізу сучасних вітчизняних і зарубіжних теоретико-методичних підходів до державного управління на центральному та регіональному рівнях; визначення системи державного центрального та регіонального управління та змісту її основних складових;

– визначення та обґрунтування основних функцій державного центрального та регіонального управління: формування фінансової основи державного управління;

– обґрунтування сукупного потенціалу регіональних ресурсів, як матеріальної основи державного розвитку;

– формування теоретико-методичного забезпечення формування концепції, стратегії та програм економічного та соціального розвитку різних рівнів управління.

Предмет курсу - форми і методи впливу на виробничу, соціальну та духовну сфери життєдіяльності людей, пов'язаних між собою спільними політичною та економічною системами.

Освітня компонента забезпечує набуття здобувачами ВО:

- *Загальних компетентностей:*

ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.

ЗК2. Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі.

ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 6.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

- *Спеціальних (фахових) компетентностей:*

ФК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації.

ФК2. Здатність планувати і виконувати наукові та прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації

ФК3. Здатність до управління туристичним процесом у публічному секторі, в туристичній дестинації, туристичному підприємстві на різних ієрархічних рівнях

ФК4. Здатність організувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду

ФК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.

ФК6. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації

ФК7. Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку

- Програмних результатів навчання:

РН7. Організувати співпрацю зі стейкхолдерами, формувати механізми взаємодії суб'єктів туристичного ринку з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

РН10. Приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування.

РН11. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем, презентації результатів досліджень та проєктів у сфері туризму і рекреації.

РН12. Аналізувати, формулювати і реалізовувати національну та регіональну туристичну політику, вдосконалювати механізми управління туристичними дестинаціями на національному, регіональному та локальному рівнях.

РН 13. Розробляти бізнес - проєкти розвитку суб'єктів індустрії туризму, враховуючи інноваційні технології та особливості регіональної туристичної політики

РН 14. Оцінювати вплив макросередовища на розвиток суб'єктів індустрії туризму та застосовувати творчий підхід до вдосконалення туристичного продукту, управління туристичними дестинаціями на національному, регіональному та локальному рівнях.

- soft skills   застосовувати сформоване економічне мислення та світоглядність у аналізі функціонування та розвитку соціально-економічних процесів на рівні держави та її регіонів; здатність визначати цілі та пріоритетні напрямки діяльності стосовно державного та регіонального управління; здатність розробляти концептуальні засади реформування системи державного управління; формувати напрями вдосконалення управління національним та регіональним розвитком

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади державного та регіонального управління

Тема 1. Основи теорії державного управління. Предмет та завдання начальної дисципліни [3; 4; 5; 8; 11; 13; 21; 30].

Соціальна природа поняття «державне управління», його мета та зміст. Ознаки державного управління. Функції державного управління. Державне управління як системне суспільне явище. Суб'єкти та об'єкти державного та регіонального управління, предмет вивчення. Основні теорії державного управління.

Еволюція дослідження предмета державного та регіонального управління. Державне та регіональне управління у системі суспільних наук, інші науки і галузі знань. Поняття, система та завдання державного та регіонального управління як навчальної дисципліни. Методологія та методи вивчення державного та регіонального управління. Мистецтво управління. Структура курсу «Державне та регіональне управління».

Тема 2. Державна влада та державне управління [1; 3 – 5; 9; 13; 18; 19; 21; 24].

Держава як керуюча система. Унітарна та федеративна організація державного управління. Державна влада як складова державно-владного механізму. Функції держави та державне управління. Державне управління як система, що розвивається. Принципи державного управління.

Цілі державного управління, їх юридичне та ресурсне забезпечення. Функціональна структура державного управління. Сутність і класифікація функцій державного управління. Характеристика загальних (основних) та спеціальних (спеціалізованих) функцій. Допоміжні функції. Основні напрями діяльності в системі державного управління.

Поняття та класифікація методів державного управління. Організаційно-розпорядчі (адміністративні) методи, їх переваги та недоліки. Економічні методи та їх інструменти. Правові методи. Соціально-психологічні та неформальні методи впливу. Сутнісні характеристики (риси) організаційної структури державного управління.

Моделі державного управління: світовий досвід. Структура державного управління у розвинутих країнах світу: інституційний, функціональний та організаційний аналізи; центральні, регіональні та місцеві органи управління, їх ієрархія, проблеми взаємодії.

Тема 3. Державне управління в окремих сферах суспільного розвитку [2; 4; 5; 7; 13; 14; 18; 23; 27; 31].

Державне регулювання економіки, його цілі, функції, об'єкти. Роль держави у розвитку підприємництва. Державне регулювання структурної перебудови національної економіки. Конкурентна та інноваційно-інвестиційна політика держави, методи та інструменти. Засоби впливу на розвиток промислового і сільськогосподарського виробництва, сфери обігу і торгівлі. Управління зовнішньоекономічним сектором.

Особливості управління соціальною сферою. Соціальна політика держави: необхідність, сутність, цілі та принципи. Основні об'єкти та складові державної політики. Моделі соціальної політики. Методи впливу держави на розвиток соціальних відносин. Основні напрями соціальної політики держави щодо економічно активного населення. Діяльність держави щодо вразливих верств населення. Формування системи соціального захисту. Завдання державного регулювання розвитку елементів соціальної інфраструктури.

Державне управління в адміністративно-політичній сфері. Національна безпека та державне управління.

Державне управління у соціально-культурній сфері. Державне управління у сфері освіти, молодіжної політики, культури, науки, туризму, спорту, охорони здоров'я. Вплив держави на розвиток інформаційного простору, формування суспільної свідомості. Державне управління і сфера особистого життя людини.

Тема 4. Роль різних гілок влади у процесі державного управління [3 – 5; 6; 11; 12; 15; 16; 18; 19; 21; 35; 37].

Законодавча влада в системі державного управління. Поняття, склад і структура парламенту, його повноваження. Державне управління і виконавча влада: поняття, співвідношення, взаємозв'язок. Роль виконавчої влади в управлінні. Види органів виконавчої влади, їх класифікація. Уряд і державне управління. Міністерства, комітети, інші державні інституції у системі виконавчої влади.

Судова влада у системі державного управління. Поняття і роль судової влади у суспільстві. Судові органи і судові системи. Здійснення судової влади.

Сутність і види контролю у суспільстві. Контрольна влада у системі управління, її органи та форми діяльності.

Тема 5. Державне управління на регіональному рівні [3 – 5; 13; 14; 22; 24; 29; 31; 33; 34; 36].

Регіональне управління: сутність, цілі та функції. Історичні форми управління регіональним розвитком. Державна регіональна політика: поняття, сутність і принципи.

Основні напрями регіонального управління: управління природно-ресурсним потенціалом регіону, управління фінансовими, трудовими ресурсами. Вплив органів державного управління на промислове і сільськогосподарське виробництво в регіоні, функціонування регіональних ринків. Управління інноваційною діяльністю. Роль державного управління щодо розвитку соціальної інфраструктури регіону.

Механізми реалізації регіональної економічної політики. Місцеві бюджети як фінансова основа соціально-економічного розвитку регіонів. Державні та регіональні програми. Історичний досвід та особливості функціонування та управління територій із спеціальним статусом.

Роль органів державного управління та місцевого самоврядування в економічному розвитку регіону. Централізація та децентралізація влади в системі місцевого самоврядування.

Змістовий модуль 2. Менеджмент органів державної влади

Тема 6. Система органів державної влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні. Історичний досвід державного управління в Україні [3 – 6; 11; 12; 15; 16; 18; 19; 21; 35; 37].

Історичний досвід державного управління в Україні. Конституційна модель розподілу влади в Україні. Верховна Рада та державне управління. Інститут Президента та державне управління. Органи виконавчої влади України: загальна характеристика, управлінські зв'язки. «Субординація», «координація» і «реординація» між органами виконавчої влади.

Тема 7. Центральні органи виконавчої влади в Україні [3 – 5; 6; 8; 12; 15; 20; 21; 24; 35].

Права, компетенція, функції центральних органів виконавчої влади. Кабінет Міністрів України: структура і компетенція. Міністерства України та їх повноваження. Державні комітети (державні служби) України та інші центральні органи виконавчої влади: їх статус, функції.

Територіальні органи центральних органів виконавчої влади: права, компетенції, функції. Централізація та децентралізація у структурній організації державного управління.

Тема 8. Регіональні органи державного управління [3 – 5; 8; 11; 15; 22; 24; 33; 34; 36].

Місцеві державні адміністрації в системі державного управління. Основні завдання, правовий статус, компетенції місцевих державних адміністрацій. Повноваження, порядок формування та роботи місцевих державних адміністрацій. Структура місцевих державних адміністрацій, їх діяльність. Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних та горизонтальних зв'язків.

Управління факультативними територіальними одиницями. Господарсько-правовий механізм діяльності територій із спеціальним статусом.

Тема 9. Місцеве самоврядування та його роль у державному управлінні [3 – 5; 9; 12; 15; 22; 24; 29; 36].

Історичний аспект та конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Державна політика у сфері місцевого самоврядування. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні: територіальна громада, представницькі органи місцевого самоврядування, виконавчі органи місцевого самоврядування, посадові особи місцевого самоврядування. Асоціації та інші форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування. Особливості здійснення самоврядування в містах Києві та Севастополі.

Всесвітня Декларація місцевого самоврядування, Європейська Хартія місцевого самоврядування та проблеми функціонування інституту місцевого самоврядування в Україні.

Тема 10. Внутрішня організація та управління органів державної влади [1; 3 – 5; 9; 18; 21].

Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів публічної влади в Україні. Орган влади як об'єкт організації державного управління. Організація як процес і функція державного управління.

Сутність і особливості менеджменту органу державної влади. Стратегічне управління та формування програми діяльності органу державної влади. Функціональний аналіз та контролінг діяльності органу державної влади. Інформаційне та комунікаційне забезпечення внутрішньої організації органу державної влади. Підготовка та прийняття управлінських рішень в органах виконавчої влади. Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності органу державної влади. Роль та місце керівника в управлінні органами виконавчої влади. Сутність лідерства в державному управлінні. Забезпечення законності в державному управлінні. Специфіка юридичної відповідальності в державному управлінні.

Тема 11. Державна служба в Україні [3 – 5; 10; 17; 20; 21; 24; 37].

Державна служба: поняття, риси, функції, принципи, види, організація. Система правових актів про державну службу та правовий статус державних службовців. Класифікація посад державних службовців. Проходження державної служби та управління державною службою. Атестація державних службовців. Етика поведінки державних службовців. Управління державною службою. Державна кадрова політика. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців.

Тема 12. Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади [3 – 5; 11; 12; 21; 24; 35].

Поняття ефективності в державному управлінні. Чинники та критерії ефективності державного управління. Загальна соціальна ефективність державного управління. Ефективність діяльності управлінських органів і посадових осіб. Економічна оцінка ефективності функціонування органу державної влади. Демократичні процедури визначення ефективності державного управління.

Державний контроль у сфері виконавчої влади в Україні, його зміст та правові засади. Види контролю. Здійснення державного контролю щодо виконавчої влади з боку суб'єктів інших гілок влади: парламентський контроль, прокурорський нагляд, судовий контроль, адміністративний нагляд міліції. Громадський контроль за діяльністю органів державного управління.

Тема 13. Відносини органів публічної влади в системі державного та регіонального управління [3 – 5; 8; 12; 15; 20; 21; 24; 37].

Основні напрями взаємодії центральних та регіональних органів державного управління та органів місцевого самоврядування з трудовими колективами, підприємствами, установами і організаціями. Взаємовідносини органів державної влади й місцевого самоврядування із судовими та правоохоронними органами: органами Служби безпеки України, органами прокуратури, органами внутрішніх справ.

Взаємодія органів державного управління та органів місцевого управління та органів місцевого самоврядування з громадськими об'єднаннями. Здійснення нагляду за діяльністю громадських об'єднань. Організація роботи із

запитами громадян. Адміністративні послуги органів виконавчої влади та їх правове регулювання. Залучення громадськості до участі в управлінні державними і суспільними справами та контролі за функціонуванням органів влади.

Тема 14. Розвиток системи державного та регіонального управління [3 – 5; 10; 17; 20; 21; 24; 27; 30].

Проблеми взаємовідносин гілок державної влади в Україні у процесі управління. Необхідність реформування системи державного та регіонального управління. Державне та регіональне управління в контексті трансформаційних та глобалізаційних процесів. Соціально-ринкова трансформація України та завдання держави щодо формування ефективної системи управління на різних рівнях державного управління. Реформування системи державного управління відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвиненої демократії. Суть та основні напрями адміністративної реформи в Україні.

Концептуальні засади реформування центральних та місцевих органів влади, напрями вдосконалення управління регіональним розвитком. Базові форми децентралізації управління. Формування ефективної організації виконавчої влади як на центральному, так і на місцевому рівнях управління. Запровадження нової ідеології функціонування виконавчої влади місцевого самоврядування як діяльності щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			Годин			балів
			лк	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади державного та регіонального управління						
1	Лекція 1	Основи теорії державного управління. Предмет та завдання начальної дисципліни	2	-	-	-
	Практична робота 1	Основи теорії державного управління.	-	2	-	2
	Самостійна робота 1	Робота на освітньому порталі	-	-	10	2
2	Лекція 2	Державна влада та державне управління	2	-	-	-
	Практична робота 2	Державна влада та державне управління	-	2	-	2
	Самостійна робота 2	Робота на освітньому порталі	-	-	10	2
3	Лекція 3	Державне управління в окремих сферах суспільного розвитку	2	-	-	-
	Практична робота 3	Державне управління в окремих сферах суспільного розвитку	-	2	-	3
	Самостійна робота 3	Робота на освітньому порталі	-	-	10	2
4	Лекція 4	Роль різних гілок влади у процесі державного управління	2	-	-	-
	Практична робота 4	Роль різних гілок влади у процесі державного управління	-	2	-	4
	Самостійна робота 4	Робота на освітньому порталі	-	-	10	2
5	Лекція 5	Державне управління на регіональному рівні	2	-	-	-
	Практична робота 5	Державне управління на регіональному рівні	-	2	-	4
	Самостійна робота 5	Робота на освітньому порталі	-	-	10	2
6,7	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК1			5	
	ПМК1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1				10
Всього за змістовий модуль 1 – 75 год.			10	10	55	35
Змістовий модуль 2. Менеджмент органів державної влади						
8	Лекція 6	Система органів державної	2	-	-	-

		влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні				
	Практична робота 6	Система органів державної влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні	-	2	-	2
	Самостійна робота 6	Робота на освітньому порталі	-	-	10	2
9	Лекція 7,8	Центральні органи державного управління. Регіональні органи державного управління	2	-	-	-
	Практична робота 7,8	Центральні органи виконавчої влади в Україні. Регіональні органи державного управління	-	2	-	4
	Самостійна робота 7,8	Робота на освітньому порталі	-	-	10	2
10	Лекція 9,10	Місцеве самоврядування та його роль у державному управлінні. Внутрішня організація та управління органів державної влади	2	-	-	-
	Практична робота 9,10	Місцеве самоврядування та його роль у державному управлінні. Внутрішня організація та управління органів державної влади	-	2	-	4
	Самостійна робота 9,10	Робота на освітньому порталі	-	-	10	2
11	Лекція 11,12	Державна служба в Україні. Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади	2	-	-	-
	Практична робота 11,12	Державна служба в Україні. Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади	-	2	-	3
	Самостійна робота 11,12	Робота на освітньому порталі	-	-	10	2
12	Лекція 13,14	Відносини органів публічної влади в системі державного та регіонального управління. Розвиток системи державного та регіонального управління	2	-	-	-

	Практична робота 13,14	Відносини органів публічної влади в системі державного та регіонального управління. Розвиток системи державного та регіонального управління	-	2	-	2
	Самостійна робота 13,14	Робота на освітньому порталі	-	-	10	2
13,14	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II			5	
	ПМК II	Підсумковий контроль за модуль II				10
Всього за змістовний модуль 2 – 75 год.			10	10	55	35
Екзамен						30
Всього з навчальної дисципліни – 150 год.						100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Державне управління як системне суспільне явище.
2. Основні теорії державного управління.
3. Державне та регіональне управління у системі суспільних наук.
4. Держава як суб'єкт управління суспільними процесами.
5. Рівні, об'єкти та принципи державного управління.
6. Цілі та функції державного управління.
7. Класифікація методів державного управління.
8. Організаційна структура державного управління та її види.
9. Використання зарубіжного досвіду державного управління у вітчизняній практиці.
10. Державне регулювання економічного розвитку країни
11. Державне управління соціальною сферою.
12. Державне управління в адміністративно-політичній сфері.
13. Специфіка управління у сфері культури та ідеології.
14. Законодавча влада та її функції.
15. Роль виконавчої влади в державному управлінні.
16. Судова влада у системі державного управління.
17. Сутність і види суспільного контролю за владою.
18. Сутність та специфіка регіонального управління.
19. Основні напрями регіонального управління.
20. Механізми реалізації регіональної політики держави.
21. Регіональне управління та місцеве самоврядування.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Розподіл влади в Україні.
2. Органи виконавчої влади в Україні.
3. Особливості місцевого самоврядування в Україні.

4. Центральні органи виконавчої влади (ЦОВВ) у системі державного управління.
5. Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади.
6. Міністерства, комітети та інші центральні органи виконавчої влади.
7. Територіальні органи центральних органів виконавчої влади.
8. Місцеві державні адміністрації в системі державного управління.
9. Факультативні територіальні одиниці.
10. Історичний аспект та конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні.
11. Місцеве самоврядування у міжнародних документах.
12. Громадянин в державному управлінні.
13. Орган влади як об'єкт організації.
14. Сутність і особливості менеджменту органу державної влади, регламент його діяльності.
15. Державна служба: функції, принципи та види організації.
16. Проходження державної служби та управління державною службою.
17. Бюрократія і бюрократизм у державному управлінні
18. Поняття ефективності в управлінні.
19. Державний контроль у сфері виконавчої влади в Україні, його зміст та правові засади.
20. Відносини центральних та регіональних органів державної влади.
21. Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян.
22. Проблеми взаємовідносин гілок державної влади у сфері управління.
23. Суть та основні напрями адміністративної реформи в Україні.
24. Проблеми сучасного розвитку системи державного та регіонального управління.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Державне управління в Україні : навч. посібн. / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К. : 1999. – 432 с.
2. Дідківська Л. І. Державне регулювання економіки / Л. І. Дідківська, Л. С. Головка. – К. : Знання, 2007. – 214 с.
3. Малиновський В. Я. Державне управління : навч. посібн. / В. Я. Малиновський. – Вид. 2-ге, доп. та перероб. – К. : Атіка, 2003. – 576 с.
4. Мельник А. Ф. Державне управління : навч. посібн. / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський. – К. : "Знання", 2004. – 175 с.
5. Оболенський О. Ю. Державна служба : підручник / О. Ю. Оболенський. – К. : КНЕУ, 2006. – 472 с.
6. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні : Указ Президента України від 22.07.1998 р., № 810 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 21. – С. 32.

7. Чистов С. М. Державне регулювання економіки : навч. посібн. / С. М. Чистов, А. Є. Никифоров, Т. Ф. Куценко. – К.: КНЕУ, 2000. – 316 с.

Допоміжна

8. Бакуменко В. Д. Теоретичні та організаційні засади державного управління : навч. посібн. / В. Д. Бакуменко, П. І. Надолішній. – К. : Міле-ніум, 2003. – 256 с.

9. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики : монографія / В. Д. Бакуменко ; редкол. : В. М. Князев, П. І. Надолішній, М. І. Мельник та ін. – К. : Вид. УАДУ, 2000. – 328 с.

10. Гаєвський Б. Культура державного управління: організаційний аспект : монографія / Б. Гаєвський, В. Ребало. – К. : Вид. УАДУ, 1998. – 144 с.

11. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація: монографія /відп. ред. Н. Р. Нижник ; кіл. авт. : В. Б. Авер'янов, І. А. Гри-цяк, С. Д. Дубенко та ін. – К. : Вид. УАДУ, 1997. – 448 с. 47

12. Державне управління в умовах адміністративної реформи в Україні : наук. вид. / за заг. ред. Н. Р. Нижник, О. Д. Крупчан ; кіл. авт. : С. Д. Дубенко, В. І. Мельниченко, Н. Г. Плахотнюк та ін. – К. : Вид. дім "Ін Юре", 2002. – 95 с.

13. Державне управління: теорія і практика : монографія / за заг. ред. В. Б. Авер'янова ; кіл. авт. : В. Б. Авер'янов, В. М. Шаповал, Н. Р. Нижник та ін. – К. : Юрінком-Інтер, 1998. – 431 с.

14. Державне управління: філософські, світоглядні та методологічні проблеми : монографія / за ред. В. М. Князева ; кіл. авт. : В. М. Князев, І. Ф. Надольний, М. І. Мельник та ін. – К. : Вид. НАДУ : Міленіум, 2003. – 320 с.

15. Органи державної влади в Україні: структура, функції та перспективи розвитку : навч. посібн. / кіл. авт. : Н. Р. Нижник, С. Д. Дубенко, Н. Г. Плахотнюк та ін ; за заг. ред. Н. Р. Нижник. – К. ; Івано-Франківськ : ЗАТ "Нічлава", 2003. – 288 с.

16. Тимцуник В. І. Реформування системи влади та державного управління в УРСР (1953 – 1964 рр.) : монографія / В. І. Тимцуник ; наук. ред. Н. Р. Нижник. – К. : Вид. НАДУ, 2003. – 400 с. – Бібліогр. : с. 335–398 (877 назв).

17. Василевська Т. Е. Етика в державному управлінні: (опор. конспект дистанц. курсу) : навч. посібн. / Т. Е. Василевська. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 60 с.

18. Войтович Р. В. Ідеологія, технологія та стиль у державному управлінні : навч.-метод. посібн. / Р. В. Войтович. – К. : Вид. НАДУ, 2003. – 192 с.

19. Киричук В. В. Історія державного управління в Україні : навч. посібн. / В. В. Киричук, В. І. Тимцуник. – К. : Вид. УАДУ, 2001. – 244 с.

20. Органи державної влади в Україні: структура, функції та перспективи розвитку : ннавч. посібн. / кіл. авт. : Н. Р. Нижник, С. Д. Дубенко, Н. Г. Плахотнюк та ін. ; за заг. ред. Н. Р. Нижник. – К. ; Івано-Франківськ : ЗАТ "Нічлава", 2003. – 288 с.

21. Уткин Э. А. Государственное и региональное управление : учебн. пособ. / Э. А. Уткин, А. Ф. Денисов. – "ИКФ "ЭКМОС", Москва, 2002. – 256 с.
22. Фетисов Г. Г. Региональная экономика и управление : учебник / Г. Г. Фетисов, В. П. Орешин. – М. : "Инфра-М", 2006. – 416 с.
23. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (редакція від 01.10.2011р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.-rada.gov.ua>.
24. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (редакція від 02.10.2011р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.-rada.gov.ua>.
25. Державне управління: теорія та практика. Засновник Національна академія державного управління при Президентові України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuuv.gov.ua/e-journals/>.
26. Державний комітет статистики. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
27. Державна програма економічного і соціального розвитку України на 2012 рік та основні напрями розвитку на 2013 і 2014 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.
28. Електронне наукове фахове видання "Державнеуправління: удосконалення та розвиток" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com>.
29. Європейська хартія місцевого самоврядування (укр/рос) від 15.10.1985 (редакція від 16.11.2009 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
30. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР (редакція від 04.02.2011р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
31. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (редакція від 11.10.2011р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
32. Про всеукраїнський та місцеві референдуми : Закон України від 03.07.1991 № 1286-XII (редакція від 01.01.2011 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
33. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 586-XIV (редакція від 19.05.2011 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>. 49
34. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР (редакція від 07.08.2011р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
35. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Указ Президента України від 09.12.2010 № 1085/2010 (редакція від 23.07.2011р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
36. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування : Закон України від 15.07.1997 № 452/97-ВР (редакція від 15.07.1997р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
37. Про Стратегію реформування системи державної служби в Україні : Указ Президента України від 14.04.2000 № 599/2000 (редакція від 14.04.2000р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

38. Радник. Український юридичний портал. – Режим доступу : <http://radnuk.info/pidrychnuku/derj-urj>.

39. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

40. Территориальное управление: государственное, региональное, муниципальное [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://vasilieva.parod.ru/>.

41. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua/login/index.php>

2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>

3. Методичний кабінет кафедри менеджменту та публічного адміністрування.

4. Сайт кафедри менеджменту та публічного адміністрування.
<http://www.tsatu.edu.ua/et>

5. Internet:

<https://rada.gov.ua/> Верховна Рада України

<https://www.kmu.gov.ua/ua> Кабінет Міністрів України